

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ
І БІОТЕХНОЛОГІЇ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Випуск 2**

**ХАРКІВ
2017**

ISSN 2519-2655

УДК 615.1

С 89

Редакційна колегія:

академік НАН України, проф. Черних В.П., проф. Котвіцька А.А.,
доц. Крутських Т.В., проф. Гладух Є.В., проф. Стрельников Л.С.,
проф. Половко Н.П., проф. Вишневська Л.І., ас. Марченко М.В.

С 89 Сучасні досягнення фармацевтичної технології і біотехнології : збірник наукових праць, випуск 2. – Х.: Вид-во НФаУ, 2017. – 244 с.
ISSN 2519-2655

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти створення екстемпоральних алопатичних, гомеопатичних і косметичних лікарських засобів» (3–4 березня 2017 р.).

Розглянуто теоретичні та практичні аспекти розробки, виробництва, контролю якості, стандартизації та реалізації лікарських засобів екстемпорального та промислового виробництва на сучасному етапі.

Для широкого кола магістрантів, аспірантів, докторантів, співробітників фармацевтичних та біотехнологічних підприємств, фармацевтичних фірм, викладачів вищих навчальних закладів.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів статей

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей

Матеріали подаються мовою оригіналу

ISSN 2519-2655

УДК 615.1

©НФаУ, 2017

УДК:339.13.021:687.55

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Лебединець В.О., Казакова І.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Парфумерно-косметична продукція (ПКП) користується сталим споживчим попитом і на сучасному етапі виявляє тенденції до його подальшого зростання. Так, компанія Research and Markets прогнозує обсяги глобального ринку косметики до 2020 року на рівні 675 млрд доларів при збереженні темпів зростання в 6,4 % на рік. Особливою увагою споживачів користуються косметичні засоби лікувально-профілактичної дії, які зазвичай об'єднують властивості як суто косметичного засобу, так і засобу, що може активно впливати на фізіологічний стан шкіри та її додатків, а також на весь організм людини. Зважаючи на світові тенденції, сектор промислового виробництва косметичних засобів, переважно лікувально-профілактичної направленості дії, є одним із пріоритетних напрямків розвитку вітчизняної економіки.

Косметична галузь в Україні в цілому характеризується вираженою перспективною конкурентоспроможністю та можливістю імпортозаміщення, внаслідок чого дослідження сучасного ринку ПКП для його подальшої модернізації й реформування відповідно до вимог міжнародних стандартів і європейських директив є актуальними.

Метою роботи є дослідження сучасного косметичного ринку України та визначення актуальних тенденцій і шляхів його подальшого розвитку.

Основні результати. Відповідно до поставлених задач, нами було проаналізовано дані щодо сучасних тенденцій розвитку світового сектору косметичної індустрії, досліджено асортимент косметичних засобів, представлених на національному ринку, проаналізовано дані щодо обсягів виробництва й реалізації вітчизняної та імпортової ПКП, а також структуру зовнішньої торгівлі за цим видом продукції. Окрім цього, було досліджено проблематику державного регулювання обігу косметичної продукції на сучасному етапі імплементації в законодавство України європейських стандартів.

За даними досліджень аналітичних компаній AlliedMarketResearch та Research and Markets (США) косметичні засоби з догляду за шкірою мають найвищу частку в обсягах реалізації на світовому ринку. Косметичні засоби з догляду за порожниною рота характеризуються стрімким зростанням споживчого попиту. США залишаються найбільшим косметичним ринком у світі із загальним обсягом \$ 62 млрд і великим штатом зайнятих в індустрії співробітників – понад 63 тис. осіб. Країни Азіатсько-Тихоокеанського Регіону і Південно-Східної Азії займають 35 % світового ринку.

За прогнозами аналітиків, реалізація косметичної продукції буде постійно збільшуватися на тлі стабільного збільшення попиту шляхом підвищення потужностей виробництв, розширення спектру товарів і послуг, а також постійно

зростаючого штату співробітників, зайнятих у галузі в різних країнах світу. Актуальними напрямками розвитку асортименту ПКП є косметика противікової дії різноманітних форм випуску: креми, маски, лосьйони, сироватки тощо.

На розвинених ринках світу чоловіки стабільно підвищують зацікавленість у базових засобах з догляду за шкірою (бальзами для косметичного догляду за шкірою, косметичні консілери, засоби для штучної засмаги тощо). Сталою тенденцією світового косметичного ринку є й зростання частки продукції преміум-класу, яка на сьогодні становить понад 27 %.

У той же час, на ринках країн, що розвиваються, споживачі віддають перевагу косметичним препаратам багатофункціональної дії, таким як ВВ-креми.

У структурі попиту на косметичному ринку України найбільшу частку (31,8 %) займає категорія косметичних засобів особистої гігієни: піномийних засобів для ванни й душа, дезодорантів, депіляторів, засобів з догляду за чоловічою та дитячою шкірою. Косметичні засоби з догляду за волоссям на вітчизняному ринку становлять 19,6 %; з догляду за шкірою – 18,4 %. Ще 13,6 % займає декоративна косметика, а парфумерія – лише 11,6 %.

На вітчизняному ринку імпортна косметична продукція становить 92 % від загального обсягу косметичних товарів і представлена майже всіма відомими світовими брендами: Avon, Beiersdorf, Chanel, Colgate-Palmolive, Estee Lauder, Henkel-Schwarzkopf, Johnson & Johnson, L'Oreal, Mary Kay, Oriflame, Procter & Gamble, Unilever, Yves Rocher та іншими. Недорога косметика складає понад 60 % ринку, продукція середнього цінового сегменту – близько 30 %, косметичні засоби преміум-класу – близько 10 %.

За даними Державної служби статистики в Україні зареєстровано понад 300 підприємств з виробництва парфумерно-косметичної продукції. За 2016 р. вироблено засобів косметичних з догляду за шкірою, у тому числі засобів сонцезахисних та для засмаги, 4,9 тис. тон, що складає у порівнянні з 2015 р. 102,8 %. Зростання обсягів виробництва за грудень 2016 р. порівняно з груднем 2015 р. склало 11,1 %. Засобів для гоління, дезодорантів та антиперспірантів, засобів для ванн за 2016 р. вироблено 52,6 тис. тон, що складає відносно 2015 р. 93,5 %. При цьому зростання темпів виробництва зазначеної категорії товарів за грудень 2016 р. порівняно до грудня 2015 р. становить 17,4 %, що свідчить про активізацію виробництва цих товарів останнім часом.

Мила, поверхнево-активних речовин за 2016 р. вироблено 14,9 тис. тон, що складає відносно 2015 р. 120,0 %. За грудень 2016 р. обсяги виробництва даної продукції зросли на 29,5 %.

За результатами аналізу даних щодо обсягу реалізованої промислової продукції в Україні у 2016 р. можна засвідчити, що обсяг реалізації мила та мийних засобів, парфумних і косметичних засобів склав 6442,1 млн. грн., що становить лише 0,4 % від усієї реалізованої продукції вітчизняної промисловості. Відповідно, обсяг цих видів продукції, реалізованих за кордон, склав 1123,7 млн. грн., що становить 17,4 % від загального обсягу реалізованої промислової продукції за цим видом господарчої діяльності.

Результати аналізу структури зовнішньої торгівлі у 2016 р. свідчать про зниження рівня експорту мила й поверхнево-активних речовин на 37 %, ефірних олій – на 12 %. При цьому збільшився імпорт зазначеної продукції на 8,7 % та 6,3 % відповідно.

Індекс цін промислової продукції (ПКП) за 2016 р. порівняно з 2015 р. знизився на 5 %, але за грудень 2016 р. порівняно із груднем 2015 р. зріс на 0,5 %, проте за грудень 2016 р. до листопада 2016 р. знизився на 6 %.

Вищезазначені дані свідчать про наявні, хоча й слабкі, тенденції зростання обсягів виробництва основних видів косметичної продукції, при цьому актуальним напрямком розвитку галузі на сучасному етапі є проблема імпортозаміщення ПКП та зростання обсягів її реалізації за кордон.

Вирішення цих проблем в основному залежить від рівня державного регулювання, до актуальних питань реформування якого насамперед слід віднести належне законодавче забезпечення галузі відповідно до вимог міжнародних стандартів. Аналіз нормативно-правових документів у косметичній сфері свідчить, що законодавча база щодо регулювання обігу ПКП в Україні потребує серйозного удосконалення відповідно до вимог міжнародного законодавства.

Переважає більшість стандартів на косметичну продукцію – Державні стандарти, технічні умови, стандарти підприємств та організацій тощо не відповідають вимогам міжнародних норм і не здатні у повній мірі забезпечити якість та безпеку косметичних засобів. У косметичній галузі країн – країн ЄС, відповідно до вимог Регламенту N1223/2009 Європейського Парламенту від 30 листопада 2009 року на косметичну продукцію, регламентуються вимоги щодо якості та безпеки косметичної продукції на споживчому ринку. Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 14 квітня 2016 року №686 затверджено план розроблення технічних регламентів на 2016 рік, зокрема, Технічного регламенту щодо безпечності косметичної продукції. Призначеним органом центральної виконавчої влади у сфері технічного регулювання косметичної продукції є Міністерство охорони здоров'я. Строк внесення на розгляд Кабінету Міністрів України – II квартал 2016 року. Однак, на даний час документ відсутній. Даний факт суттєво гальмує подальший розвиток національної косметичної галузі та потребує суспільних зусиль всіх учасників косметичного ринку – виробників, науковців, освітян.

Висновки. Проведені дослідження вітчизняного косметичного ринку засвідчили відповідність його розвитку світовим тенденціям, зокрема: зростання споживчого попиту, орієнтація споживача на багатофункціональну косметику та косметичні засоби лікувально-профілактичної дії. Український ринок косметичних засобів відрізняє суттєва частка імпортової продукції – понад 90 %.

При цьому, обсяг промислового виробництва вітчизняної косметичної продукції, переважно гігієнічного призначення, має тенденції до зростання. Технічне регулювання обігу косметичної продукції потребує нагального вирішення на державному рівні. Для організації ефективної системи технічного регулювання вітчизняної косметичної галузі, необхідно забезпечити її

гармонізацію з європейськими нормами і стандартами, які повинні відповідати потребам і принципам державної політики у сфері створення, виробництва і реалізації якісних, безпечних та ефективних косметичних засобів.

Список літератури:

1. Байцар Р.І.Актуальні проблеми та перспективи розвитку косметичної галузі/ Р.І.Байцар,Ю.М.Кордіяка. – Львів, 2015. – 6с.
2. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості : наукова доповідь / за ред. акад. НАН України В.М.Гейця та чл.-кор. НААН України Т.О.Осташко ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозів. НАН України". – К., 2016. – 184 с.
3. Український ринок парфумерно-косметичної продукції // Асоціація «Парфумерія та косметика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arcsu.ua/rinkovidoslidzhennya-ta-statistichni-dani/parfumerno-kosmetichnij-rinok-ukraini.htm>.
4. Regulation (EC) No 1223/2009 // European parliament and of the council of 30 November 2009 on cosmetic products // Official Journal of the European Union. – 2009. – P. L 342/59- L 342/209.